

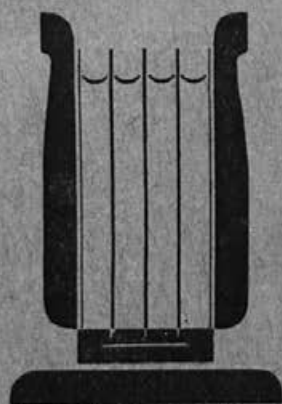
Poštnina plačana v gotovini

ostane

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE • S PEVSKO PRILOGO

Letnik XV. 1936/37

Uredništvo glasbenih prilog je v Št. Vidu, knezoškofijski zavodi (prof. Matija Tomc), literarnih prilog pa v Ljubljani, Tyrševa 17 (prof. M. Bajuk). Upravništvo v Ljubljani, Komenskega ulica 12. Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah in velja za vse leto z glasbeno prilogo vred 30 Din, za Italijo 18 lir, za Avstrijo 5 šilingov, za Ameriko 2 dolarja. »Pevca« izdaja Pevska zveza v Ljubljani (V. Lavrič). — Tisk Zadrugne tiskarne v Ljubljani. Predstavniki Maks Blejec v Ljubljani.

JUNIJ-JULIJ-AVGUST — ŠTEV. 10-12 — LETO XV

Viktor Steska:

Skladatelj Anton Hajdrih

Odpeli so pesem: »Buči, morje Adrijansko«. Ljudje so jo zamaknjeno poslušali. Nekdo je omenil: »To je pa res lepa pesem. Kdo jo je neki zložil?« Sosed mu odgovori: »Tiskano je bilo, da jo je uglasbil Anton Hajdrih.« »Kdo pa je bil Hajdrih?« »Res ne vem; nisem še nič o njem bral.«

Iz tega pogovora je razvidno, da malokdo pozna Hajdrihovo življenje in delovanje. Da se Hajdrihovo ime otme pozabi, naj mu bodo posvečene naslednje vrstice, ki jih posnemamo iz nedavno natisnjene zbirke: *Pesmi, zložil Anton Hajdrih*. 40 Din.

Anton Hajdrih je bil rojen 9. januarja 1842 v Ljubljani, Mestni trg št. 6. Njegov oče je bil damski krojač in pozneje tudi trgovec in lastnik štirinadstropne hiše v Salendrovi ulici. Imel je več otrok, ki so se vsi odlikovali po marljivosti in pobožnosti, le naš Anton je delal izjemo, bržkone ker je bil najmlajši sinček.

Od mladosti je imel veliko veselje do glasbe, zato se ji je vdal z vsem srcem. Učil se je v prostih urah pri Gregorju Riharju in Kamilu Mašku. Ko je dovršil gimnazijske nauke, je po srčni želji svojih staršev stopil v bogoslovje, kjer je precej sestavil pevski zbor in ga vztrajno vadil. Dobil je kot dober baritonist dovoljenje, da sme pomagati tudi na stolnem koru, kar pa mu ni bilo v srečo.

Njegov brat Karel je bil l. 1864 stolni vikar. Bil je pobožen duhovnik in duhovit govornik. Ko je opazil, da Anton do duhovskega poklica nima ne veselja ne zmožnosti, mu je nasvetoval, naj semenišče zapusti in gre na glasbeno akademijo v Prago. Anton je poslušal ta nasvet in je izstopil iz semenišča v veliko bridkost svojih staršev. Odšel je na konservatorij v Prago; toda vztrajal ni. Ker je vedno kadil viržinke, je izgubil svoj jasni glas in zato ni mogel več misliti, da bi mogel kje nastopiti kot operni pevec, kar je tako želel. Obupan je zapustil po veliki noči 1867 Prago. Doma so bili zaradi tega silno nevoljni nanj.

Leta 1873 je bil razpisan v Trstu tečaj za telegrafske uradnike. Hajdrih se je prijavil in nastopil pot v Trst. Tu se mu je odprlo novo življenje. Med tečajniki je hitro zbral kvartet in ga uril v mašnih in svetnih spevih. Nastopal je s tem kvartetom v Trstu in okolici, kjer je lepo petje povsod vzbujalo pozornost, zlasti v rojanski cerkvi, kjer je ljudem kar sapa zaštajala, ko so čuli to lepo petje.

Telegrafski tečaj je bil končan; tovariši so se razpršili, Hajdrih pa je ostal še vedno v Trstu, čeprav brez stalne službe. V Trstu je pridno komponiral pesmi. Odkar je zapustil dom, ni imel ne klavirja ne harmonija, ampak je skladal kar na pamet, kjerkoli je bil. Zapisaval je svoje skladbe kar v zapisnico, ki jo je nosil vedno s seboj. V Rojanu je ob morju sloneč na ograji uglasbil: »Buči, morje Adrijansko.«

Tisti čas si v Trstu vesele slovenske družbe ni bilo misliti brez Hajdriha. Njegov kvartet je vse razveseljeval in kratkočasil.

Ob koncu leta 1874 je postal pevovodja in je s svojim zborom dosegel lepe uspehe. V oktobru 1876 pa je pustil pevovodstvo in prosil za učiteljsko mesto v bližini Trsta. Dobil je začasno mesto v Rodiku, kar mu pa ni ugajalo, ker je bil Rodik predaleč od Trsta, kamor ga je vedno srce vleкло. Pozimi se je na voznjah v Trst prehladil in moral je zapustiti službo. Najstarejša sestra Terezija ga je prišla obiskat in ga je odpeljala domov, kjer pa je kljub požrtvovalni sestriini postrežbi umrl 3. junija 1878. Pokopali so ga pri Sv. Krištofu.

*

Prva Hajdrihova skladba je izšla l. 1865 v »Učiteljskem Tovarišu« na strani 7, to je Marijina pesem »Morska zvezda«. Istega leta je izdal v Pragi skladbo za moški zbor in četverospjev »Vodniku« (Pesmice tvoje prekrasne, lepe) in l. 1866 »Noč na Blejskem jezeru«.

Ko je bil v Trstu, je obelodanil zbirko 12 skladb z naslovom: »Jadranski glasovi«. V tej zbirki se nahajajo same znane pesmi, namreč: »Naj viharja moč razsaja«, »Od Urala do Triglava«, »Cerkvica tam gor sameva«, »Lahko noč«, »Mrzel veter tebe žene«, »Buči, morje Adrijansko«, »Nisem Nemec«, »Pojdi pesem miloglasna«, »Zagorski zvonovi«, »Mornarjeva tožba«.

Po Hajdrihovi smrti je izdal njegov prijatelj V. Kosovel l. 1879 drugi zvezek »Jadranskih glasov«. Tudi ta zbirka obsega 12 skladb: »Oj rajski upi nežne želje«, »Milo se v meni srce topi«, »V Arabije puščavi«, »V sladkih sanjah spiš, Kraljica«, »Slabo sveča je brlela«, »Draga Minka, bodi zdrava«, »Na boj, na boj krvavi«, »Od Kamčatke do Urala«, »Mati ziblje, lepo poje«, »Bratje dragi, tukaj zbrani«, »Hercegovska«, »Petelinčkova ženitev«.

V Premrlovi zbirki »Cerkveni moški zbori« je izšla l. 1929 pesem: »Tam na vrtu Oljske gore«, v »Novih akordih« l. 1919 pa: »Srota srota, k' ne zaspim« iz l. 1872.

V zapuščini je ostalo še deset skladb, ki pa so pogorele v Trstu 13. julija 1920 z Narodnim domom vred.

Hajdrih je zložil tudi precej cerkvenih skladb, ki so jih prepevali v Trstu in okolici, zlasti v Rojanu in Rodiku, ki pa, žal, niso izšle v tisku, gotovo pa so še shranjene v rokopisu ali v prepisih. Zaslužno delo bi bilo, ko bi jih kdo zbral.

Hajdrihove pesmi so zelo pevne, zato jih povsod radi prepevajo. Odlikujejo se po izvirni, lepi melodiji in primerni harmoniji.

Škoda, da je tak mož umrl že v 37. letu svoje dobe.

Trobina Stanko:

Slovenska narodna pesem iz Prekmurja

(Konec)

Včasih pride pri teh ljubavnih slikah do izraza resnoba, ki je odeta z moralnim poudarkom, n. pr. motiv, ko si hoče fant dobiti dekle za ženo, a ona ga ne mara, ker

... »v krěmo hodiš rad, zapiješ kar imaš,
ti gvišno v našoj fari deklina ne dobiš.«

Lepa je tudi tale osnova: Ljubica zboli; ko njen ljubi to izve, si vzame konja in hiti k njej, kmalu po prihodu pa ljubica umre.

Pogostno se pojavijo tragični ljubezenski motivi, ki kažejo nezvestobo in trpko odpoved fanta ali dekleta. Nezvestoba se zlasti pokaže v času odsotnosti enega, n. pr. ko je fant pri vojakih.

Ljubezen, ki je v mladostni dobi tako silna, polagoma pozneje ugaša in se opaža zlasti v pesmih, ki opevajo zakonsko življenje, žalovanje za »ledig« stanom in hrepenenje po tej mladostni veselosti, na primer:

»Prvle sam vesela bila kak neboške ftice,
to siedmo svestvo³ gor prijela, nejsam več vesela.«

Prekmurska duša je v svojem bistvu globoko religiozna, zato se pogosto opazi v najhujšem varanju in resignaciji umik zemeljskemu uživanju in nastopi upanje na boljši transcendentalni svet. Po preživeli ljubezni nastopi odpoved in take pesmi se — v zaupanju na božjo pomoč — končujejo skoro vse z verskim motivom.

Vera prekmurskega človeka stoji v središču njegovega duševnega snovanja. Prekmurca krasi tipična globokovernost in to se odraža tudi v narodni pesmi. Mnogo je religiozno-narodnih pesmic, v katerih doživiš globoko versko čustvovanje. Prav značilno pa je to, da je tudi v mnogih ljubavnih pesmih ozka povezanost z versko vsebino. Nagonsko čustvovanje se veže s treznim moralnim razmišljanjem, znak, kako je ta narodna duševnost globoko prepojena z verstvom. Zelo mnogo je takih pesmic, ki so popolnoma religiozne in žive med ljudstvom, n. pr. pesem o križu:

»Lepo je drevo sveti je križ.«

Ali Marijina:

»Marija je po poti šla«...

Pri, takih in sličnih je v ospredju Jezus ali Marija, ali kateri drugi svetnik, ki se navadno prosto razgovarja in prijateljsko občuje z ljudmi. Značilna smer v tej vrsti je ta, da se motiv iz naravnega življenja družijo z verskim.

Poleg opisanega pa nudi narodna pesem iz Prekmurja še velik obseg pesmi, ki so domovinske ali vzete iz vojaškega življenja. Ali ni ljubezen do domovine lepo izražena:

»Lejpi mi je žitek⁴ na tom svejti,
ešče⁵ jakše za domovino umrejtj.«

Kakor imamo mnogo pesmic, ki so epskega značaja, tako jih je mnogo liričnih z globokim čustvenim izrazom, n. pr. znana »Si⁶ so venci bejli«.

Končno je še ena vrsta tega narodnega bogastva, to so vesele napolitnice, zdravice in humoristične pesmi. Po številu jih sicer ni mnogo, pa so zato bolj tipične po svoji izraznosti. Resnost, izvirajoča iz realnega življenja in globokega verskega odraza, je ustvarila veliko sebi primernih pesmi, a malo veselih in razigranih. Naivno veselje je zlasti v prizorih, ki slikajo intimno življenje: posebno v razmerju med možem in ženo, n. pr. pesem: »Ded je babo v koš položu«.

Tudi naravni in pokrajinski izraz se odraža v duši prekmurskega človeka. Kdor ve, kako se loči tipičnost štajerske, ali koroške, ali

³ zakrament.

⁴ življenje.

⁵ še.

⁶ vsi.

belokranjske narodne pesmi med seboj, bo tudi po študiju spoznal posebnost in lokalni stik te panonske narodne pesmi. Čas in kraj, zgodovinske in kulturne razmere so vtisnile vsaki zaokroženi ljudski enoti svojski značaj; tako tudi tu. Prekmurski kmet je trdo povezan s svojo zemljo, ki je ravninska dežela. Organizem, ki živi na tej grudi in ki dobiva svoje življenjske soke iz nje, je njen nazoren izraz in tako tudi njegova umetnost. Zato je ta pesem v splošnem pogledu težka in široka, slično kakor »ravninska« umetnost ruske narodne psihe. Kako različna od prekmurske pesmi je n. pr. pesem štajerskih goric, katere karakteristikom je živahnost in veselost. Je to znak, kako vplivajo na ustvaritev tega in vsakega pokrajinskega stila časovne, krajevne in kulturne posebnosti ter sploh ves milje.

† Matej Hubad

Komaj pol leta je preteklo, odkar je vsekala neizprosna smrt vrzel v vrste naših produktivnih umetnikov, ko je iztrgala iz naše srede Emila Adamiča, že je posegla zopet vmes in nam ugrabila enega največjih reproduktivnih mojstrov na polju naše pevske kulture Mateja Hubada. Skoro pol stoletja naše pevske umetnosti je povezanega z njegovim imenom. Če ga imenujejo očeta slovenskega petja, je ta naslov v polni meri zaslužil, kajti nikogar nimamo, ki bi se bil vsega brez pridržka s tako vnemo in brezobzirno žrtvijo daroval naši pesmi kot on, ki mu je bila vse življenje samo to naloga in sicer samo domača pesem ves čas.

Imel je hvaležno mesto: učitelj, ravnatelj našega najstarejšega in najvišjega glasbenega zavoda in pevovodja najodličnejšega, v vseh letih vodilnega, osrednjega pevskega zbora. Da, ta naloga je zavdanja vredna za vsakogar, ki je rojen pevovodja, kot je bil Hubad. Res, okvir je bil tu, toda sliko je moral vsak hip slikati sam, življenje tej sliki vdihati sam. In kdo pozna težave, ki so mu ovirale delo in pot navzgor? Vem, sam mi je ponovno tožil, da ni sprva niti plače dobival vedno točno. Bili so tudi taki trenutki. In kruh njegov, ko niti ni bil prav zanesljiv, je bil pomešan z grenkim pelinom. Kdo doume vse muke, kadar je bilo treba pripraviti preštevilna velika dela domače in svetovne literature s pevci, med katerimi je bilo vedno dovolj tudi takih, ki o notah niso imeli pojma. In delo, ki ga mora opravljati ubogi organist s svojimi navadno neukimi pevci po deželi, to delo res ni kaj primerno za koncertnega mojstra takega kova, kot je bil on. In vendar je opravil do zadnjega vse sam: od takta do takta, od note do note, od pevca do pevca, da, **od vokala do vokala**. Čudovito delo, ki naj služi za izreden zgled vsem, ki imajo enak posel. Ni čuda, da se je strnil ob taki ljubezni do lepega petja okrog njega krog stalnih pevcev in pevk, ki mu ni nikdar odrekel in mu bil — smem tako reči — poleg zavesti **uspešnega dela**, morda večkrat odločilno bodrilo, če je hotel omagovati.

To njegovo delo se ne da premeriti in ne pretehtati, prav ceniti ga zna samo tisti, ki ga je videl in razumel njegovo ono včasih pretirano izglajenost vsake fraze. Le tako je bilo možno, da je s svojim zborom prodril tudi v tujini, čeprav nam je bila sicer marsikje sovražna.

In v tem, baš v tem delu leži njegov sekularni pomen. Ob njegovem delu so tudi drugi zbori rasli, se učili in se dvigali; s tujimi

deli nam je nazorno kazal, kaj in kako delajo drugod, odprl nam je vrata na tuje poljane. In ta gesta ni ostala brez posledic.

Mateju Hubadu, njegovemu čudovito vztrajnemu, požrtvovalnemu pevskega geniju se klanja hvaležno ves slovenski pevski rod. Slava njegovemu spominu!*

† Bratuž Lojze

Ko smo se v prvi številki spomnili pevca-mučenika Habiba, pač nismo niti sanjali, da bomo morali čez nekaj mesecev že častiti drugega mučenca, ki je padel krute smrti

Časopisi so poročali, da je dne 16. februarja umrl nasilne smrti v Gorici Lojze Bratuž. Kdo je bil ta mož? Nežen, skrben oče svoji družinici, zvest, iskreno vdan mož svoji ženi, neklonljiv prepričan Slovenec in navdušen pevec, organist, pevovodja in pevski učitelj.

In kaj je ta dobri mož zagrešil?

Rodil se je v sončni Gorici 17. februarja 1902. Mladostna leta mu je zagrenila svetovna vojna, ki je prav okrog Gorice najhuje besnela. Potikal se je z domačimi dolgo časa po kavernah in se skrival granatam. Ko so nemško-avstrijske čete predrle sovražne vrste pri Kobaridu, je moral v internacijo v južno Italijo. Ondi je oče zbolel in umrl. Ko se je družina vrnila, je l. 1922 dokončal učiteljske in nastopil službo v Solkanu. Ko je dvakrat, trikrat menjal službeno mesto, je moral v Peskaro, kjer je kmalu ustanovil dober cerkveni zbor in ga sam pri sv. maši vodil ter sam tudi orglal. To delo pa je bilo oblastem trn v peti: odpustili so ga iz službe.

Ko je bival v Gorici, je tako rekoč vodil strokovno pevsko delo ondotne Prosvetne zveze, dokler je bila. Vodil je zbor »Mladiko« in prirejal koncerte, orglal pri najrazličnejših slavnostih in pomagal v potrebi po vsem Goriškem. Slednjič je bil imenovan za učitelja petja v dijaškem semenišču, kjer je našel hvaležen delokrog posebno za povzdigo cerkvenega petja.

Toda bil je nekoč hudo pretepen in pol leta zaprt. Od žalosti mu je mati umrla, vrhu tega je po smrti metropolita Sedeja izgubil službico v semenišču in ostala mu je le še služba pri cerkvi v Podgori.

Sveti večer. Prelest sv. noči prihaja v deželo, ljudje se zgrinjajo k polnočnici, saj brez te za Slovence ni božiča. Med sv. mašo molči slovenska pesem, zato se spontano zbudi med ljudstvom po končanem opravilu.

Kdo naj pod soncem zameri organistu, če sede za pult in spremlja ljudsko božično pesem, če zaigra Detetu v jaslih pobožno uspravanko! In vendar so mu zamerili. To je bil njegov greh.

Počakali so ga, časopisi in priče vedo, da so mu dali piti pijače, ki ji je namen druga služba, ne pa človeški želodec. In Bratuž je na svoj 35. rojstni dan 16. februarja 1937 podlegel, zapustil svojo družino, svoje orgle, svoje pevce in odšel je naš drugi pevec-mučenik v nebeške zборе.

Srce nam drhti ob tem žalostnem spominu, ki ni vreden kulture naše dobe in ne naše polute, **a vreden je junak ta večne slave!**

* Njegov življenjepis je opisal podrobno dr. Kimovec v Pevecu leta 1925.

Iz delovanja Pevske zveze

Pevski koncert »Zbora pevovodij« v proslavo 100letnice rojstva Davorina Jenka in Antona Foersterja.

O koncertu nam je glasbeni večak profesor A. Gröbming poslal strokovno poročilo, ki ga priobčujemo s posebnim veseljem. Prof. Gröbming je priznan pedagog, globok teoretik (primerjaj njegove članke v C. Gl.) in izkušen praktik, saj je pred leti poleg drugih zborov dvignil tudi pevski zbor »Grafike« na tako višino, da so mu celo razvjeni Čehi priznali zelo laskave ocene, ko je pel po Češkem. Prof. Gröbming zelo dobro pozna delo Pevske zveze in zbora pevovodij — kakor vse kaže — naše delo tudi vestno zasleduje. Zato ima pač najboljšo legitimacijo za pravilno oceno koncerta. Njegovo mnenje nam je vedno avtoritativno, neizpodbitno. Naj slede njegove besede.

Pevska zveza, katere korenine segajo v zadnjo slovensko vasico, je postala za umetniško in duhovno izobrazbo podeželja tako važen faktor, da bi morali resno z njo računati ne le skladatelji, ampak predvsem tisti, ki jim je v resnici pri srcu podvig duhovne kulture našega naroda. Toliko bolj se čudi obstranski opazovalec, ko vidi na primer, da niti dnevno časopisje, še celo tisto ne, ki bi bilo predvsem dolžno to storiti, ne podpira te važne organizacije s tisto silo, kot bi moralo. Navzlic neprijaznim okoliščinam pa se PZ krepko razvija, kar dokazuje, da idealizem v srcu naših ljudi še ni zamrl in da je bilo treba le pravega moža, da ga zbudi in smotno usmeri.

Zbor pevovodij, ki je priredil 28. januarja tega leta v frančiškanski dvorani svoj koncert, se je izkristaliziral iz PZ kot logična posledica smotrne organizacije. Pomen tega zbora tiči predvsem v tem, da tvori nekak centralni organ, torej srce PZ, preko katerega je mogoče dovajati oživljajoče sokove vsemu obširnemu organizmu. Pevski tečaji ne skrbijo le za teoretično izobrazbo pevovodij, ampak jim omogočajo tudi praktično umetniško udejstvovanje ter dajejo s tem vsej organizaciji krepko hrbtnišče in pa možnost, da lahko po notnih načelih uravna svoje delovanje. Da zahteva tak zbor, tako od pevcev, kakor tudi od vodij tečajev velike žrtve, mi ni treba posebej poudarjati. Človek se čudi enim kot drugim. Prvim, da imajo toliko ljubezni do pesmi, da posečajo navzlic slabemu materialnemu stanju skupne tečaje v oddaljenih krajih, drugim pa, da žrtvujejo svoj prosti čas nesebičnemu delu v tečajih, dasi bi ga po napornem šolskem delu sami za počitek najbolj potrebovali. Da trud ni bil

zaman, dokazuje najbolj uspeli koncert, ki smo ga imeli priliko slišati v Ljubljani.

Koncert se je vršil v proslavo 100letnice rojstva naših klasikov Davorina Jenka in Antona Foersterja. Po jedrnatem uvodu prof. Tomca, ki je seznanil poslušalce s pomenom in mnogovrstnim delom obeh skladateljev, je odpel zbor najprej pod vodstvom predavatelja šest značilnih Jenkovih moških zborov, nato pa pod vodstvom prof. Bajuka 7 odbranih Foersterjevih moških zborov. Težko je človeku pri srcu, ko se dvigajo iz grobov skladbe, v katerih se zrcali skoraj celo stoletje našega življenja in čustvovanja, težko zlasti zato, ker vidi, koliko lepote leži pod rušo. Naši zbori — razen častnih izjem — segajo navadno po najpleheknejših skladbah, iščeč efekta, ki se da doseči s čim manjšim trudom. Resnejše delo in poglobljanje v umetnine jim je odvratno in ako si včasih zataknejo za klobuk kakšno moderno, store to le zgolj iz razloga, ker se bojijo očitka, da so »čitalniški zbor«. Toliko bolj moramo biti hvaležni »Zboru pevovodij«, da je ubral druga pota ter nam v stilno zaokroženi enoti podal nekaj »čitalniških zborov« in nam prikazal njih klasično lepoto v taki luči, da je zbudil v vsakem pravem glasbeniku željo, da bi te skladbe ponovno oživele med narodom, ne pa ležale pozabljene po arhivih. Da zbor res nekaj zmore, dokazuje najbolje dejstvo, da je absolviral ves program, če se ne motim, v dveh tečajih, dočim bi rabil zanj povprečen zbor večmesečnega studija. Skladbe kakor Jenkovo Vabilo, Foersterjev Samo, Razbita časa in druge so tudi za dobre zbere prav trdi orehi. Vse pesmi je zbor odpel v čisti intonaciji, smiselni dinamiki in pravilni interpretaciji. Jasno je, da ne moremo zahtevati od zbora, ki stopi po nekaj vajah s takšnim programom, one zlitosti, kakor jo lahko zahtevamo od zbora, ki je porabil za naštudiranje šest in več mesecev. Prepričan sem pa, da bodo nadaljnji tečaji tudi v tem pogledu blagodejno vplivali na zbor in to tem bolj, ker ne dela intonacija pevcem nobenih občutnih težkoč, saj so sami praktični glasbeniki, ki imajo dnevno posla z notami. K mogočnemu basovskemu materialu bi bilo želeli še nekaj tenorjev, ker je njih število v razmerju z basji premajhno.

Koncert ni bil kaj prida obiskan. To gre predvsem na rovaš časopisja, ki bi moralo s smotnimi članki skrbeti, da bi občinstvo — če drugega ne — vsaj zvedelo, kdaj in kje se vrši koncert. Razen nekaj kratkih notic v »Slovencu« pa sploh ni bilo nikjer nič čitati o koncertu. Na drugi strani pa je treba pribiti dejstvo, kar sem opazil že pri zadnjem nastopu

PZ, da večina ljubljanskih pevcev, ki bi morali že zaradi lastne izobrazbe obiskovati pevske nastope, tega ne store bodisi iz samoljubja bodisi iz brezbrižnosti, tako da manjkajo pri takšnih koncertih vprav pevci, ki so sami hudo užaljeni, ako se jim pri njih lastnih koncertih vrača milo za drago. Vsak zbor in vsak pevec bi moral nositi v sebi zavest, da je član velike pevske družine, ki stremi, četudi po raznih poteh, vendarle k istemu skupnemu cilju, to je k poplemenitju notranjega človeka, mogoče edinemu res svetlemu cilju v sedanjih zmaterializiranih družbi. Kdor se bo pa rnil skozi življenje, zamenjuječ umetnost z zunanjim efektom, duh z materijo, se ne sme čuditi, ako njegova večica ne bo ozelenela.

K uspelemu koncertu moje iskrene čestitke tako zboru, kakor njegovemu neumornemu voditelju prof. Bajuku ter odličnemu sodelavcu skladatelju profesorju Tomcu.

*

V »Cerkvenem glasbeniku« št. 3, 4 je zapisal urednik msgr. St. Premrl sledeče: »Zbor pevovodij je pod vodstvom prof. M. Tomca zapel najprej šest Jenkovih pesmi, pod vodstvom prof. M. Bajuka pa sedem Foersterjevih. Zbor je od lani vidno napredoval; je discipliniran, dobro ubran in polno zveni. Pesmi so vse prišle do veljave in so napravile prav prijeten vtis. Obisk koncerta žal ni bil tak, kot bi ga zaslužil. Zato je pa bilo pri ponovitvi koncerta naslednji večer v Mostah v tem oziru bolje. Zbor pevovodij zasluži spričo svojega resnega umetniško glasbenega stremljenja vse upoštevanje in vso podporo.«

ZASAVSKO OKROŽJE.

Okrožni koncert v Čemšeniku.

Cerkveni pevski zbor v Čemšeniku je priredil na Vnebohod, 21. maja 1956, ob 5 popoldne v dvorani Prosvetnega doma okrožni pevski koncert, pri katerem je sodelovalo 7 pevskih zborov, in sicer: Čemšenik (Arh), moški in mešani zbor; Št. Gotthard (Skok), moški zbor; Kolovrat (Razpotnik), moški zbor; Sv. gora (Grm), mešani zbor; Peče (Mrčun), moški zbor; Izlake I. (Torkar), moški zbor; Izlake II. (Brvar), mešani zbor; Loški glas (Grm), moški zbor.

Program je bil silno pester in izredno zanimiv. Poleg narodnih so bile na sporedu še pesmi Volariča, Deva, Kramarja, Kimovca, Jobsta, Švaba, Laharnarja, Aljaža, Ferjančiča, obeh Ipavcev, Hajdriha, Sattnerja, Gerbiča, Vogriča, Jereba, Vodopivca, Zajca, Flajšmana, Premrla in Adamiča. Zbori so svoje programe po svojih najboljših močeh naštudirali. Pomisliti moramo, da so skoro vsi pevski zbori

iz najbolj hribovskih krajev in da je edina ljubezen do petja ona sila, ki premaga take ovire. Glasovi so zelo dobri. Manjka jim le lepe zaokroženosti, ki jo bodo ob večkratnem skupnem petju gotovo še dobili. Dosegli bi pa prav ugleden umetniški uspeh, ko bi imeli krepkega oblikovalca, ki bi to eruptivno heterogenost zvokov in barv zmogel poenotiti in lepo zlit. Ali ne bi bilo mogoče, da bi Pevska zveza priredila en tečaj samo za autodidakte?¹ Uspeh bi ne izostal. Kljub vsemu temu pa so dosegli moralni in materialni uspeh. Nehote se človek zgane ob taki pevski manifestaciji, ki spontano nastaja v najširših masah. Koliko moči, pobude in meralne opore dobe ti tihi, nepriznani, skriti in nikjer spoštovani kulturni delavci v najbolj zakotnih predelih naše Slovenije. Morda bi bilo dobro, če bi jih ob nastopu podprla naša agilna PZ z obiskom svojega kulturnega referenta.²

Izlake so številčno najmočnejše, so barvno še dosti poenotene (homogenost kolorita) in niansirane. Pač pa jim manjka agogičnih fines. Loški glas zapravlja svojo homogenost s prepogostimi nastopi in ni čuda, da nastopi niso vselej dovolj resno in umetniško pripravljene. Sicer je zbor številčno šibak in bi morda bilo dobro ga pomnožiti, da bi bolj enotno zvenel. Je pa to nadpovprečni moški zbor samih razjarjev.

Omenim še Sv. goro, ki je bila med vsemi najbolj homogena po barvi in ritmu in je tudi najbolj upoštevala agogiko z vsemi podrobnostmi. Vodi jo ambiciozni organist Ivan Grm. Še več takih prireditelj in naša pevska kultura se bo tudi po zakotjih in hribovih najlepše dvigala in rasla.

Peter Mislej.

Medija-Izlake. Zasavsko okrožje pripravlja za poletje lep koncert svojih zborov. Sodelovalo bo 6 zborov in bodo peli več pesmi v skupnem zboru. To je hvalevredno, kajti dovolj je večkrat za posamezen zbor tudi ena sama značilna pesem, da moremo presoditi njegovo delo, usmerjenost in moč. Od skupnega petja imajo pevci več koristi, poslušalci pa tudi več užitka, ker ima pevovodja v rokah večji aparat, torej več sredstev in laže pomore pesmi do pravega uspeha. Pa ni ta stvar kaj težka. Ko je leta 1951. Pevska zveza prvokrat v zgodovini našega petja sestavila ves program 17 pesmi za skupno petje

¹ Opomba ur.: Sedaj skoro nemogoče. Pevovodje dobe vseh potrebnih navodil in vsaj bistveno vajo, ki jo morejo poglobiti tudi z znanjem, pri zboru pevovodij. Tam je njihov mesto.

² Opomba ur.: Je večkrat nemogoče zaradi oddaljenosti, zaposlenosti, slabih prometnih zvez in gmotnih sredstev. Kolikor mogoče, pa se to godi.

vseh zborov (nad 2400 glasov), je bilo veliko strokovnjakov v strahu za uspeh, za izvedbo sploh. V skrbeh so zmajevali z glavo. Uspeh je pa bil izredno lep in je pokazal vso disciplino naših zborov in njihove pevske zmožnosti. Kaj pa šele naš evharistični koncert! Kdo more to delo in

ta uspeh v vsem obsegu zajeti? In vendar so opravili to delo naši pevovodje, breme nosili pevci in dosegli nedoumljiv uspeh. Torej le pogum! S skupnim petjem na dan! S tem se tudi več pesmi širi med zbori, ki imajo potem pri sestankih na razpolago več pesmi.

Nove skladbe

Lovro Hafner: Fantje pojo. Deset moških zborov. Preska 1936. Samozalozba. Večina teh pesmi bo v zboru dobro zvenela. Pisane so v preprostem, dobro preizkušenem slogu, ki v moškem zboru nikdar ne odreče. Glasbeno so boljše one pesmi v zbirki, ki so po obsegu krajše. Pri daljših bi drugič priporočil lepšo oblikovno zaokroženost. Takoj prva n. pr. dobro zastavi; ker pa se isti ritem kar naprej ponavlja, postane pesem nekam monotona. To tudi skladatelj sam čuti, zato skuša z ohranitvijo istega ritma iznajti vedno kak nov melodičen domislek, kar se pa vedno ne posreči. Je pa dober in pravilen ritem v pesmi vsaj tako važen kot dobra melodija, na kar skladatelj veliko premalo pazijo. Zgled zgrešenega ritma bi bila tretja pesem (Rožice). So pa seveda v zbirki pesmi, ki se bodo dale čisto lepo zapeti. Pri drugi številki (Jurijeva) bi omenil, da mora biti pisana v a-duru, ne v d-duru, kot je pomotoma predpisano.

Božični šopek Jezusu. 6 božičnih pesmi za mešani zbor in orgle. Zložil Franc Bricej, organist, St. Vid nad Ljubljano. Samozalozba. V zbirki so preproste, zelo melodiozne pesmi. Njihova glavna odlika je, da so vse toplotno občutene, tako kot si jih v božični dobi želimo. Zato se jih bodo pevci in poslušavci z ljubeznijo oklenili. Škoda, da na nekaterih mestih motijo manj pravilni besedni naglasi, ki se ne krijejo točno z muzikalnimi. Sem in tja so nekatera mesta ritmično-premalo opre-

deljena. Nevarnost je, da jih oni organisti, ki niso v taktu doma, ne izmalčijo. Sicer je pa zbirka vsega priporočila vredna. Cena v Jugoslovanski knjigarni Din 16.—, pri skladatelju Din 10.—. T.

Gruss aus Maria-Au (Pozdrav iz Loga, v Vipavski dolini). Prof. dr. Tone Debeljak nam je izročil zanimivo skladbico, tiskano v obliki razglednice z nemškim tekstom. Pod naslovom je napisano, da je pesem (besede in melodijo) zložil Anton Günther v svetovni vojni l. 1916 — vsekako na Vipavskem, ker opevajo vse štiri kitice lepoto vipavske doline tam okrog Loga. To je vse prav lepo. Neznani prijatelj naše lepote ima pravico to lepoto uživati, se za njo navduševati in jo proslavljati in oznanjati svetu. Toda nima pravice, krasti naših pesmi in jih po svetu prodajati za svoje. Melodija pesmi, katero z izrecno opombo lasti svoji iznajdbi, je namreč od note do note znana hrvaška »Brez tebe draga ljubezna ne mogu živjet.« Spremenjena je le toliko, kolikor zahteva za stopico podaljšana vrstica; drugo je pa vse, ne izvzemši diareze in ne podržaja na koncu vrstice, povzeto po znani melodiji. Pesem je morala pa zelo ugajati, ker si je založništvo (Fr. Hofmeister, Leipzig) pridržalo pravico do izdaj za spremljavo s kitaro, klavirjem in citrami, kot tudi za moški in mešani zbor. Prijatelj profesorja sporoča, da pesem v njegovi domovini na severnem Češkem zelo radi prepevajo. B.

Iz upravnništva

Uprava prosi vse zamudnike, naj poravnajo naročnino. **Kdor ne bo plačal do konca junija, tistemu bomo poslali po 1. juliju poštni nalog.** Tako zadrževanje je grda brezobzirnost do organizacije in rednih naročnikov. Naročnino morete poravnati tudi v obrokih po 10 Din.

Prihodnja številka bo izšla gotovo prve dni julija.

Če bi nam kdo poklonil, prodal ali zamenjal prvi letnik »Pevca«, bi mu bili hvaležni, ker ga nujno potrebujemo v več iztisih.